

Hier zijn wij!

Rapport
praktijkonderzoek naar de activiteiten
en ambities van stadsdorpen

Jasper Klapwijk en Sjaak Blenk

in opdracht van de Coördinatie Commissie van
het Netwerk Amsterdamse Stadsdorpen

Hier zijn wij!

Rapport praktijkonderzoek naar de activiteiten en ambities van stadsdorpen

Jasper Klapwijk en Sjaak Blenk

in opdracht van de Coördinatie Commissie van
het Netwerk Amsterdamse Stadsdorpen

OVER DE AUTEURS

Jasper Klapwijk is ondersteuner bij het ondersteuningsteam van *Nederland zorgt voor elkaar* in Amsterdam en omstreken. Hij begeleidt en ontwikkelt met actieve bewoners in bewonersinitiatieven, coöperatieën en maatschappelijke organisaties, zoals stadsdorpen, zorgcoöperaties, wooncoöperaties, arbeidscoöperaties, buurtcoöperaties en energiecoöperaties.

Sjaak Blenk heeft het onderzoek mee opgezet en uitgevoerd vanuit het Netwerk. Sjaak was tot eind 2024 lid van de CoCo. Hij was voorheen als professional actief in het welzijnswerk.

Amsterdam, 1 november 2025

INHOUD

4	Inleiding en verantwoording
5	Samenvatting: hier zijn wij!
7	1. Hoe gaat het met de stadsdorpen?
10	2. Wat doen stadsdorpen zoal?
19	3. Welke rol spelen stadsdorpen?
22	4. Hoe zien stadsdorpen de toekomst?
24	5. Wat hebben stadsdorpen nodig?
25	6. Wat zijn succesfactoren van stadsdorpen?
27	7. Hoe werken stadsdorpen samen?
30	8. Conclusies en aanbevelingen
33	Bijlagen

Inleiding en verantwoording

Stadsdorpen zijn lokale initiatieven van bewoners die draaien om verbondenheid, samenwerking en zelforganisatie in een buurt of wijk. Het initiatief komt voort uit het idee dat bewoners samen zorgen voor een fijne plek om te wonen, nu en in de toekomst. Stadsdorpen zijn buurtgericht: bewoners organiseren zich vrijwillig in een stadsdorp. Stadsdorpen zorgen voor ontmoeting en verbinding: bewoners organiseren bijeenkomsten, borrels, uitstapjes, lezingen en sport-activiteiten. Ze zijn zelf-georganiseerd en democratisch: zonder verplichting van bovenaf bepalen bewoners met elkaar wat nodig is. Stadsdorpen zijn ook bezig met onderlinge hulp. Bewoners staan voor elkaar klaar met hand- en spandiensten zoals een klusje, een boodschap, een kop koffie of een maaltijd. Stadsdorpen zijn toekomstgericht: ze spelen in op thema's als vergrijzing, wonen, zorg, duurzaamheid en inclusie. Een stadsdorp is een warme buurtgemeenschap die het leven in de stad menselijker en leuker maakt.

Onderzoek

In de periode mei 2024-april 2025 deden Sjaak Blenk en Jasper Klapwijk onderzoek naar de activiteiten van de stadsdorpen in en rond Amsterdam. Het onderzoek heeft twee doelen. Het eerste doel is om de stadsdorpen onderling inzicht te geven in wat ze doen. Daarnaast is het doel om de visie van stadsdorpen op gemeenschapsvorming en nabuurschap, wonen en woon-omgeving, gezondheid en voorzorg, burenhulp en samenwerking met partners te achterhalen. Het onderzoek vond plaats in opdracht van de Coördinatie Commissie van het Netwerk Amsterdamse Stadsdorpen en met financiële en inhoudelijke ondersteuning van Cliëntenbelang Amsterdam.

Het onderzoek geeft stadsdorpen een beeld van de activiteiten die door de stadsdorpen binnen het Netwerk Amsterdamse Stadsdorpen worden ontplooid. Stadsdorpen kunnen er voorbeelden uit halen van activiteiten die ze kunnen organiseren. Het onderzoek biedt ook handvatten voor problemen waar stadsdorpern tegenaan lopen in de uitvoering en organisatie van activiteiten. Tot slot geeft het stadsdorpen en hun partners inzicht in de wensen, mogelijkheden en knelpunten bij gemeenschapsvorming. De bedoeling is dat het onderzoek stadsdorpen stof biedt voor het onderlinge gesprek over hun activiteiten, de vorming van gemeenschappen en hun ontwikkeling.

Aanleiding

Er is behoefte aan een volledig overzicht van alle activiteiten en voorzieningen bij stadsdorpen. Als dat er is, wordt het duidelijker welke ontwikkeling de stadsdorpen doormaken en welke mogelijkheden en ambities er zijn voor de toekomst. Met een beter beeld hiervan zijn er meer verbindingen mogelijk tussen de activiteiten en ideeën van stadsdorpen op het gebied van gemeenschapsvorming en nabuurschap die aansluiten op ontwikkelingen in het overheidsbeleid en de markt voor wonen, zorg en welzijn.

Achtergrond

Op het gebied van ontmoeting, ontspanning en gemeenschapsvorming ondernemen de stadsdorpen veel activiteiten. Daarnaast willen en kunnen sommige stadsdorpen ook op het gebied van preventie en onderlinge hulp een rol van betekenis spelen. In de veertien jaar dat stadsdorpen actief zijn in de stad, hebben ze al veel gedaan op het gebied van wonen en zorg. Vooral het pionierswerk van de Kenniskring wonen en zorg was baanbrekend. Dit kennisnetwerk werd gevoed vanuit de stadsdorpen Zuid, Rivierenbuurt, Centrum-Oost, Jordaan Noord, De Pijp, Wetering+, Elsrijk en Vondel Helmers. Hoewel de Kenniskring invloed had op het beleid, bleven de zorgsituatie en de woonsituatie van ouderen een groot probleem. In dit woon- en zorgbeleid liggen mogelijkheden voor de beleidsmakers en uitvoerders, mits men meer oog krijgt voor de aansluiting bij de zorgzame gemeenschappen, die de stadsdorpen al vormen. Om daarop te kunnen inspelen is duidelijkheid nodig over de ambities en behoeften van de stadsdorpen.

Onderzoeksvraag

Welke knelpunten en successen ervaren stadsdorpen die activiteiten op het gebied van gemeenschapsvorming en nabuurschap, wonen en woonomgeving, gezondheid en voorzorg, burenhulp en samenwerking ondernemen in hun buurt? Welke ambities hebben de stadsdorpen op dit gebied en welke ondersteuning hebben ze daarbij nodig?

Verantwoording

Het onderzoek bestaat uit twee delen: een kwantitatief en een kwalitatief deel. In het eerste deel is op basis van bureauonderzoek een overzicht gemaakt van de stadsdorpen en de activiteiten die ze op het moment van onderzoek tot uitvoer brachten. Op de kaart op de pagina's 6 en 7 zijn de grenzen van 36 stadsdorpen aangegeven, op basis van inbreng door de stadsdorpen zelf.

Factsheets

Per stadsdorp is een factsheet gemaakt met alle activiteiten en voorzieningen. De activiteiten en voorzieningen zijn aan de stadsdorpen voorgelegd met verzoek om correcties en aanvullingen. Van 32 stadsdorpen zijn reacties ontvangen. Op basis van deze reacties zijn de gegevens aangepast en is een database gemaakt met een doorsnede van de activiteiten en voorzieningen van alle 36 stadsdorpen die er momenteel zijn.

Vervolgonderzoek

De tussenresultaten van het bureauonderzoek zijn in 2024 gepresenteerd op een netwerkbijeenkomst van de stadsdorpen. Alle stadsdorpen hebben vervolgens een verzoek gekregen om mee te doen aan het kwalitatieve deel van het onderzoek. Met 23 stadsdorpen zijn in de periode juni 2024 tot oktober 2024 semi-gestructureerde gesprekken gevoerd, op basis van de inventarisatie van de activiteiten en een vragenlijst. De gespreksverslagen zijn voorgelegd aan de deelnemers. Na goedkeuring zijn de resultaten verwerkt in een analyse. Dit rapport geeft een weerslag van deze analyse en de verzamelde gegevens.

Leeswijzer

Het rapport is als volgt opgebouwd:

De samenvatting geeft in kort bestek de uitkomsten en conclusies van het onderzoek weer.

Hoofdstuk 1 geeft een overzicht van de stand van zaken in de stadsdorpen.

Hoofdstuk 2 beschrijft de activiteiten die stadsdorpen ontplooiën.

Hoofdstuk 3 gaat over de rollen die verschillende stadsdorpen willen spelen aan de hand van hun waarden en kerntaken.

Hoofdstuk 4 geeft de toekomstvisie van de stadsdorpen aan de hand van hun visie en plannen.

Hoofdstuk 5 staan de randvoorwaarden waaronder stadsdorpen willen werken.

Hoofdstuk 6 beschrijft een aantal succesfactoren van stadsdorpen op basis van resultaten en adviezen van stadsdorpen aan elkaar.

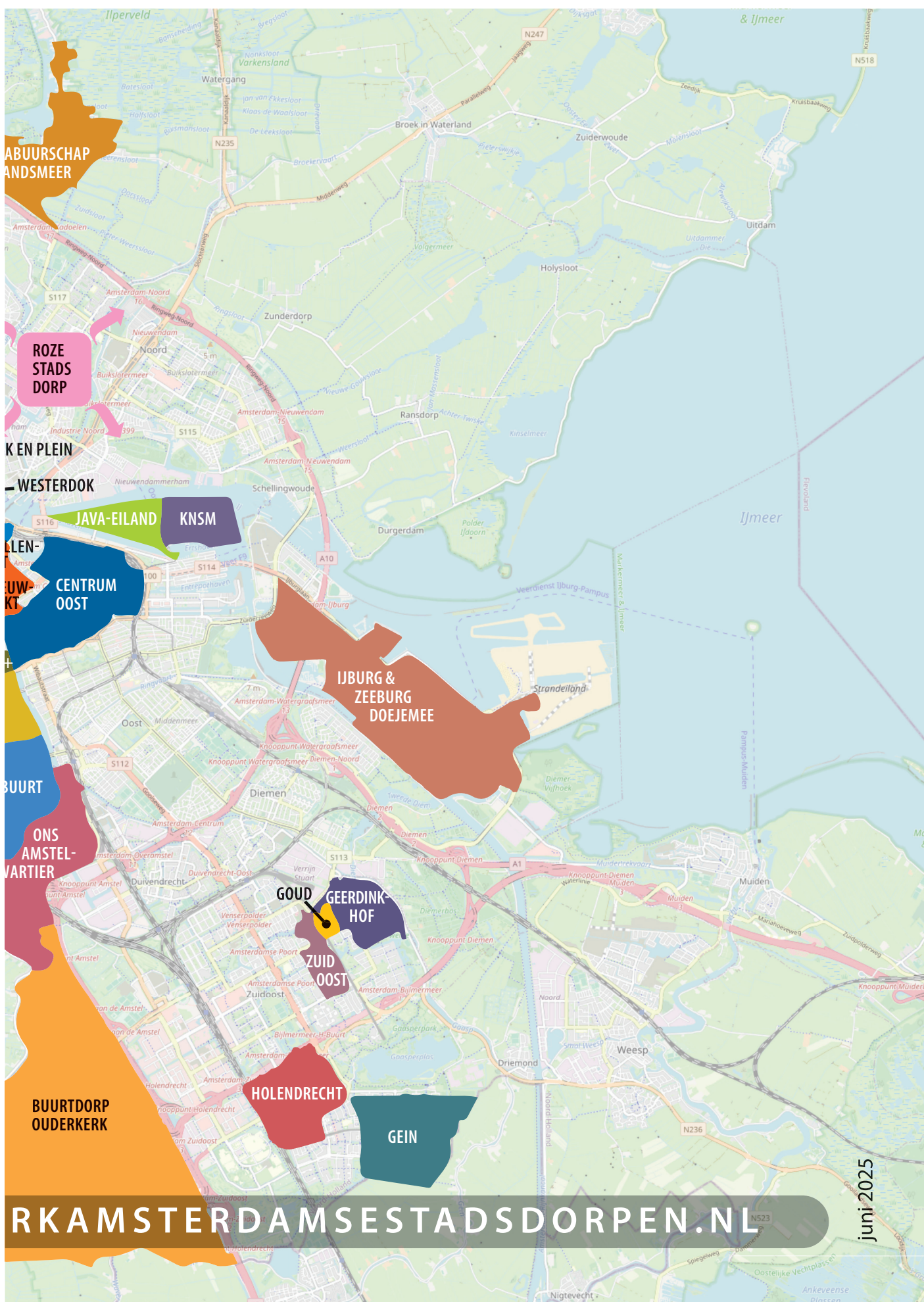
Hoofdstuk 7 gaat over de samenwerking van stadsdorpen met elkaar en met organisaties in hun wijk of buurt.

Hoofdstuk 8 sluit het onderzoeksrapport af met conclusies uit de gesprekken met de stadsdorpen, een reflectie van de onderzoekers en aanbevelingen van de onderzoekers aan de stadsdorpen.

STADSDORPEN IN EN RONDOM AMSTERDAM

network
amsterdamse
stadsdorpen

WWW.NETWE

juni 2025

ARKAMSTERDAMSESTADSDORPEN.NL

Samenvatting: hier zijn wij!

Stadsdorpen zijn bewonersinitiatieven die zorgen voor meer verbondenheid, leefbaarheid en plezier in de wijk. Ze draaien op zelforganisatie, betrokkenheid en het geloof dat je samen sterker staat. De sfeer is positief, het netwerk groeit en overal duiken nieuwe activiteiten op. De stadsdorpen denken ook na over de toekomst. De meeste stadsdorpen willen zich verder ontwikkelen: ze willen verjongen en meer diverse groepen bewoners bereiken.

Wat werkt

Elke buurt heeft een eigen aanpak en stadsdorpen verschillen van elkaar in aantal betrokkenen, aantal en frequentie van activiteiten en ervaring. Maar er is een basis die alle stadsdorpen delen: ze brengen mensen bij elkaar, meestal in de eigen buurt. Van koffieochtenden tot filmclubs, van wandelgroepen tot filosofie-avonden; het draait om ontmoeting, ontspanning en gemeenschapsgevoel. Actieve bewoners vormen het kloppend hart van de organisatie. De communicatie en het buurtnetwerk vormen de smeerolie.

Wat schuurt

Ondanks successen signaleren de stadsdorpen ook uitdagingen. Vergrijzing, moeite om jongere ouderen en nieuwe doelgroepen te vinden en/of te binden, een gebrek aan vaste ruimtes en soms een tekort aan financiële middelen. Ook samenwerking met professionele organisaties in de buurt en de gemeente verloopt niet altijd soepel. Stadsdorpen willen autonoom blijven, maar actieve bewoners vragen ook om betere ondersteuning.

Wonen, woonomgeving en zorg

Binnen sommige stadsdorpen helpen bewoners elkaar of verwijzen bewoners door naar professionele organisaties. Sommige stadsdorpen organiseren bijeenkomsten rond zorg, veiligheid of duurzaamheid. Wonen en woonomgeving komen bij sommige stadsdorpen vaker op de agenda. Andere stadsdorpen zoeken geschikte of vaste locaties in hun buurt om bestaande of gewenste activiteiten te kunnen uitvoeren.

Toekomst in zicht

De blik van een aantal stadsdorpen is gericht op groei, vernieuwing en continuïteit: meer activiteiten, meer bewoners bereiken en een steviger plek in het netwerk van de stad of het stadsdeel. Daarvoor is inzicht en begrip nodig in wat medebewoners willen. Bovendien hebben stadsdorpen middelen en locaties nodig om te groeien.

Samen kom je verder

Sommige stadsdorpen werken samen met buurtorganisaties en professionals in de buurt. De samenwerking tussen stadsdorpen onderling is nog beperkt. Bewoners binnen de stadsdorpen zeggen meer uitwisseling, inspiratie en steun vanuit het Netwerk te willen.

1. Hoe gaat het met de stadsdorpen?

De meeste stadsdorpen hebben als gemeenschappelijk doel het bevorderen van gemeenschapsvorming en nabuurschap, het verbinden van bewoners en het vergroten van de leefbaarheid in de wijk. Stadsdorpers leggen sterk de nadruk op zelforganisatie en initiatief van bewoners, met ondersteuning van de trekkers in de organisatie. Veel stadsdorpen ervaren groei in het aantal deelnemers en activiteiten en er is een positieve sfeer van betrokkenheid. De gegevens die we over activiteiten, voorzieningen en samenwerking in de buurt verzamelden, riepen bij alle stadsdorpen herkenning op. In de meeste stadsdorpen organiseert een kern actieve bewoners activiteiten, samen met buurtbewoners die zich per activiteit inzetten. De mensen die deelnemen, waarderen de activiteiten heel positief. De meeste stadsdorpen vinden dat ze op dit moment goed functioneren. Ze zijn zelf ook tevreden over de activiteiten die ze organiseren.

Uitdagingen

Maar sommige stadsdorpen hebben uitdagingen. Een aantal stadsdorpen constateert vergrijzing van het ledenbestand. Sommige stadsdorpen proberen daarom jongere en meer diverse bewoners in de buurt te bereiken. Maar dat lukt niet altijd. Verjonging en toekomstbestendigheid zijn dan ook belangrijke thema's voor deze stadsdorpen. Er is een besef van de noodzaak om meer bewoners te betrekken bij de activiteiten. Sommige stadsdorpen willen daarom onderzoek doen naar de wensen en behoeften van hun medebewoners.

"We hebben in het kader van een tentoonstelling een aantal gesprekskringen georganiseerd. Voor een aantal kringen (jongeren en expats) was weinig animo, maar uiteindelijk kreeg het stadsdorp een goed beeld van behoefte aan activiteiten en waaraan buurtbewoners zelf willen bijdragen.."

Daarnaast willen stadsdorpen flexibel blijven in de organisatie en activiteiten. De stadsdorpen zien zichzelf zonder uitzondering als autonome bewonersorganisaties, maar soms lopen actieve stadsdorpers daarbij tegen grenzen aan. Sommigen zoeken naar manieren om het netwerk uit te breiden en nieuwe bewoners te betrekken.

Doelgroepen

Elk stadsdorp heeft zijn eigen specifieke focus, afgestemd op de lokale behoeften en de missie van de organisatie. Sommige stadsdorpen richten zich specifiek op bepaalde doelgroepen, zoals ouderen of de roze gemeenschap.

Anderen richten zich op een bredere doelgroep in de buurt. In de praktijk blijken de meeste stadsdorpen toch met name de senioren groep met hun activiteiten aanbod te bereiken.

"De gemiddelde leeftijd is 74 jaar. Jongere mensen bereiken we nauwelijks, omdat hun interesses verschillen en ze vaak druk zijn met werk en gezin."

Vrijwel alle stadsdorpen organiseren diverse activiteiten om buurtbewoners met elkaar in contact te brengen en een gemeenschapsgevoel te creëren. Participatie en initiatief van bewoners staan centraal, met ondersteuning van een kern-groep of een bestuur. Dat gebeurt bij een aantal stadsdorpen in kleinere verbanden binnen het stadsdorp, zoals binnenbuurten, clubs of kringen.

"Wij zijn goed in ontmoeting en ontspanning! Elke twee weken is er een koffie-ochtend. Deze wordt georganiseerd door een van de leden als trekker. Ook is eens per twee weken een centrale borrel. Ook de BinnenBuurten organiseren minstens een keer per jaar een eigen borrel, vaak bij iemand thuis. Daarnaast worden er zes keer per jaar lezingen georganiseerd, gevolgd door een borrel. Verder organiseren de Kringen hun activiteiten."

Communicatie en netwerken zijn essentieel voor een succesvol stadsdorp, evenals een actieve kern van vrijwilligers. Verjonging en het aantrekken van nieuwe deelnemers zijn belangrijke thema's om de toekomst van de stadsdorpen te waarborgen.

Resultaten

Groei en ontwikkeling

Veel stadsdorpen ervaren groei in het aantal deelnemers, vrijwilligers en activiteiten. Sommige stadsdorpen hebben recent een vliegende start gemaakt, terwijl andere stadsdorpen al langer bestaan, een gevestigde reputatie hebben en vaak gestaag doorontwikkelen.

"Ons stadsdorp blijft gericht op eenvoud en bewonersinitiatief, met een sterke focus op sociale cohesie en samenwerking met ons buurthuis. Dit geeft het stadsdorp een solide basis voor verdere ontwikkeling."

Actief en gevarieerd

De meeste stadsdorpen zijn zeer actief. De bewoners organiseren een breed scala aan activiteiten. Er is wel veel variatie in de soorten activiteiten en de manier waarop ze worden georganiseerd.

Betrokkenheid

Bij de meeste stadsdorpen zijn de deelnemers actief betrokken. Bewoners nemen vaak zelf het initiatief om activiteiten te starten. Er leeft bij de meeste stadsdorpen een sterke gemeenschapszin en veel eigen inbreng van leden in de activiteiten en voorzieningen.

Communicatie en netwerken

De stadsdorpers vinden over het algemeen dat ze goede communicatiekanalen hebben en dat ze deel uitmaken van sterke netwerken, zowel binnen het stadsdorp als met andere organisaties in de buurt. De wens van een aantal stadsdorpen is wel om effectiever te zijn in hun communicatie en meer bewoners te bereiken.

Positieve Energie

Er is een positieve sfeer en veel enthousiasme binnen de stadsdorpen. Bewoners zijn doorgaans gemotiveerd om deel te nemen en bij te dragen. Meestal is er een kleine kern van trekkers, een grotere kring van actieve bewoners die elkaar regelmatig ontmoeten, en een bredere kring van bewoners die informatie ontvangen en soms deelnemen aan een activiteit of bijeenkomst.

"Wat er nu gebeurt is heel positief: we zien meer onderling contact in de buurt en we krijgen ook steeds meer contacten buiten de buurt. We willen meer en grotere evenementen organiseren door bewoners meer in verbinding te brengen met elkaar en met sleutelspelers in de buurt. Het stadsdorp zou meer overzicht willen hebben over de deelnemers en de bewoners en meer communicatiekanalen hebben dan de website en de nieuwsbrief."

Faciliterende rol

Het bestuur of kernteam van de stadsdorpen speelt vaak een faciliterende rol, waarbij ze bewoners ondersteunen bij het organiseren van activiteiten en het realiseren van hun ideeën.

Focus op Verbinding

Het belangrijkste doel van de stadsdorpen is het verbinden van buurtbewoners en het bevorderen van sociale cohesie.

"Er zijn plannen om meer focus te leggen op sociale cohesie, uitbreiding van samenwerking met andere stadsdorpen en verduurzaming van bestaande projecten. We willen activiteiten organiseren die huurders en kopers samenbrengen en zo barrières doorbreken."

Veranderingsgezindheid

Een aantal stadsdorpen is bezig met veranderingsprocessen, zoals het formuleren van een visie, het betrekken van meer deelnemers en actieve bewoners, het verbreden van draagvlak in de buurt, het veranderen of transparanter maken van de organisatie en het aangaan van samenwerkingsverbanden in de buurt.

2. Wat doen stadsdorpen zoal?

Er is een veelheid van onderwerpen waar de Amsterdamse stadsdorpen zich mee bezighouden. Achtereenvolgens passeren de revue:

- Ontmoeting
- Cultuur
- Wonen en zorg
- Veiligheid in en om het huis
- Mobiliteit
- Duurzaamheid
- Openbare ruimte
- Groen
- Onderwijs
- Gezondheid
- Sociale cohesie
- Sport en bewegen
- Inkomen en geld
- Themabijeenkomsten

Ontmoeting

Stadsdorpen spelen een belangrijke rol in het faciliteren van ontmoeting en ontspanning in de buurt met een divers aanbod van activiteiten. Uit de gegevens van het bureau-onderzoek blijkt dat stadsdorpen een breed scala aan activiteiten organiseren die gericht zijn op ontmoeting en ontspanning. Enkele voorbeelden die genoemd worden zijn:

Koffieochtenden

Veertien stadsdorpen organiseren regelmatig koffieochtenden waar bewoners elkaar kunnen ontmoeten en informeel kunnen bijpraten.

Borrels

Borrels, al dan niet met een thema, vinden plaats bij veertien stadsdorpen. Ze organiseren gezellige bijeenkomsten om sociale contacten te bevorderen en ontspanning te bieden.

Buurtbijeenkomsten

Alle stadsdorpen organiseren buurtbijeenkomsten. Die bijeenkomsten kunnen verschillende vormen aannemen: buurtfeesten, barbecues of andere evenementen waar bewoners samenkomen.

"Inloopochtenden, buurtbijeenkomsten en eigenlijk alle activiteiten van het stadsdorp dragen bij aan ontmoeting en ontspanning."

Culturele bijeenkomsten

Twintig stadsdorpen organiseren culturele activiteiten, zoals lezingen, concerten of uitstapjes naar musea, om bewoners te vermaken en te ontspannen.

Spelletjesmiddagen

Voor ontspanning en gezelligheid organiseren stadsdorpers in tien stadsdorpen spelletjesmiddagen waar bewoners samen plezier maken.

Wandelingen en fietstochten

Met activiteiten zoals wandelen en fietsen willen bewoners elkaar in beweging brengen, elkaar ontmoeten en genieten van de omgeving.

"Het stadsdorp heeft contact met een school in de buurt en heeft wandelingen georganiseerd waarbij ouders en kinderen elkaar interviewden."

Gezamenlijke maaltijden

Samen eten, bijvoorbeeld in de vorm van buurtmaaltijden of kookclubs, wordt gezien als een belangrijke manier om verbinding te creëren en ontspanning te bieden.

Kaartmiddagen

Vijftien stadsdorpen organiseren bridge en klaverjassen voor bewoners die van kaartspelen houden en op zoek zijn naar ontspanning en sociaal contact.

Cultuur

Stadsdorpen spelen ook een belangrijke rol in het stimuleren van culturele participatie en het toegankelijk maken van kunst en cultuur voor bewoners. De stadsdorpen organiseren een breed scala aan culturele activiteiten.

"Er zijn twee muziekprojecten: één waarbij jongeren podium krijgen en één waarbij er maandelijks concerten worden georganiseerd. Het openluchttheater is daarnaast een belangrijk initiatief van het stadsdorp. Het wordt gebruikt voor voorstellingen, waarbij ook kindervoorstellingen worden georganiseerd."

Theaterbezoek

In vijf stadsdorpen gaan bewoners gezamenlijk naar het theater, waarbij een lijst met voorstellingen wordt gemaakt en bewoners kunnen intekenen.

Museumbezoek

Bij twaalf stadsdorpen maken bewoners regelmatig uitstapjes naar musea, soms in samenwerking met culturele instellingen.

Filmclubs, filmavonden en documentaire-clubs

Gezamenlijk naar de bioscoop, samen films kijken, soms met een thema, filmmatinees organiseren, of documentaires met nagesprek bekijken: maar liefst achttien stadsdorpen organiseren activiteiten rond films.

"Het stadsdorp besteedt veel tijd aan muziek, toneel en dans: vooral bezoeken, soms organiseren we zelf ook een activiteit. De filmclub is heel actief met filmbezoek!"

Gespreks- en debatgroepen

Binnen de stadsdorpen zijn negentien groepen actief die zich verdiepen in historische, filosofische of culturele onderwerpen, vaak met lezingen, excursies of debat.

Ateliers

Workshops of cursussen waar bewoners kunnen schilderen, zowel ter ontspanning als om iets te leren en workshops waar bewoners creatief bezig kunnen zijn met verschillende materialen en technieken.

"Initiatieven zoals huisconcerten, een open atelieroute en een kunstspeurtocht trekken veel deelnemers. We betrekken ook ouderen via creatieve activiteiten, zoals een knutselclub. Wat leuk is dat we ze het gevoel geven bij te dragen aan de maatschappij door iets te maken, wat voor een goed doel is."

Kunstroute

Vier stadsdorpen organiseren routes langs verschillende ateliers in de wijk, waar bewoners kunst kunnen bekijken en kopen, of een speurtocht waarbij bewoners kunstwerken in de wijk moeten zoeken en identificeren.

Knutselclubs

Clubs waar bewoners kunnen knutselen en creatief bezig kunnen zijn.

Muziekmiddagen en muziekclubs

In acht stadsdorpen organiseren bewoners middagen of avonden met muziek, zoals een open podium, een huisconcert of een optreden van een koor.

Schilder- en tekengroepen

Vier stadsdorpen hebben groepen waar tekenen, schilderen en andere vormen van beeldende kunst worden beoefend.

"Er is een filmclub, een toneelgroep die toneelstukken leest, er zijn vijf leesclubs. We doen museumbezoek. Er is een koor en we hebben een tuingroep die tuinwandelingen organiseert."

Toneelgroepen

Er zijn binnen de stadsdorpen twee groepen actief die toneelstukken lezen of opvoeren.

Leesclubs

Binnen stadsdorpen zijn er maar liefst 32 groepen waar bewoners samenkomen om te lezen en te bespreken wat ze hebben gelezen.

Stadswandelingen

Tien stadsdorpen organiseren wandelingen door de stad met begeleiding van deskundigen, waarbij historische of culturele aspecten worden belicht.

"Film en Soep, Boek en Film, stadswandelingen, themabijeenkomsten en lezingen worden goed bezocht. Er zijn twee leesclubs, er worden muzikale middagen georganiseerd, museumbezoeken en onder de naam 'Mooi Stadje' bezoeken we bijzondere plekken in Amsterdam."

Wonen en zorg

Uit de gegevens van het bureauonderzoek blijkt dat stadsdorpen verschillend tegen activiteiten op het gebied van wonen en zorg aankijken. Binnen tien stadsdorpen zijn bewoners actief op het gebied van wonen, zorg of beide. De activiteiten verschillen sterk per stadsdorp. Stadsdorpen zien zichzelf niet als formele zorgaanbieders, maar eerder als een gemeenschap waar bewoners elkaar helpen waar mogelijk.

"Het stadsdorp wil zich niet bezig houden met zorg en gezondheid omdat bewoners daar niet op toegerust zijn: bewoners willen geen hulpverlener worden. Dit brengt het stadsdorp ook in bij het overleg met de gemeente."

Individuele ondersteuning

In vijf stadsdorpen bieden bewoners elkaar individuele hulp bij vragen, zoals het vinden van geschikte woonruimte of het regelen van zorg.

Informatievoorziening

Drie stadsdorpen hebben een werkgroep die informatie geeft over zorg en wonen aan stadsdorpers en buurtbewoners.

"Onze wijkcoach organiseert veel activiteiten voor senioren; het stadsdorp wil deze uitbreiden, met name de ondersteuning van mensen met dementie. Er is daarnaast veel aandacht voor zelfredzaamheid en langer zelfstandig wonen. De werkgroep voorzorg geeft informatie over hoe mensen zelfstandig kunnen blijven wonen. Er wordt daarnaast

ook gekeken naar aanpassingen in huis om langer zelfstandig te kunnen blijven wonen."

Ondersteuning bij verhuizingen

Twee stadsdorpen bieden aan leden praktische hulp bij verhuizingen, vooral voor ouderen die naar een kleinere woning of zorginstelling verhuizen.

Signaleren van problemen

In één stadsdorp onderhoudt een werkgroep contacten met het stadsdeel en het buurtteam om problemen van bewoners te signaleren en door te verwijzen.

"We doen veel aan positieve gezondheid. De bewoners organiseren daarover ook lezingen en workshops. Het is ook de achterliggende missie van ons gezondheidscentrum. De zorgorganisaties, de welzijnsorganisatie en het stadsdorp werken samen om mensen gezond en zinvol te laten leven."

Verwijzing naar en samenwerking met andere organisaties

Vijf stadsdorpen die zelf geen specifieke activiteiten op het gebied van wonen en zorg hebben, verwijzen bewoners door naar relevante organisaties zoals buurtcoöperaties of bewonersplatforms. Twee stadsdorpen doen mee aan een kernteam in een samenwerkingsproject van een professionele zorgaanbieder.

Veiligheid in en om het huis

Ook de mate waarin stadsdorpen zich bezighouden met veiligheid varieert sterk. De meeste stadsdorpen zien veiligheid niet als hun verantwoordelijkheid of laten dit over aan andere organisaties. Zes stadsdorpen hebben contact met de wijkagent, vooral voor preventieve voorlichting en het reageren op incidenten.

"De politie reageert snel bij problemen en verleent goede nazorg en hulp bij bedreigingen door langs te gaan bij mensen. Op dit punt verwacht ons stadsdorp in de toekomst meer problemen doordat ouderen langer zelfstandig thuis blijven wonen."

Er is bij meer stadsdorpen een besef dat veiligheid een belangrijk thema is, vooral met het oog op ouderen die langer zelfstandig wonen. Maar er bestaat spanning tussen de behoefte aan veiligheid van de bewoners en de afbakening van de rol van het stadsdorp. Geen enkel stadsdorp organiseert zelf activiteiten.

Mobiliteit

Ook de betrokkenheid van stadsdorpen bij het thema mobiliteit varieert sterk. Achttien stadsdorpen hebben zelf geen activiteiten op dit gebied. De overige vier richten zich op specifieke lokale problemen zoals geluidsoverlast, begaanbaarheid of maatjesvervoer.

"Wat we ook hebben gedaan is een vervoersmogelijkheid georganiseerd voor ouderen. Dat is voortgekomen uit ons stadsdorp maar nu in een aparte stichting ondergebracht. Het project heet Heen en Weer en dat is ook beschermd. Men heeft nu al 350 klanten!"

Dit wil niet zeggen dat stadsdorpers niets aan verkeer en vervoer doen. Drie stadsdorpen werken samen met vervoersvoorzieningen zoals Heen en Weer en verspreiden daarover informatie in de buurt. Individuele stadsdorpers houden zich daarnaast ook bezig met openbaar vervoer in de buurt en begeleiding van buurtbewoners naar zorgvoorzieningen.

Duurzaamheid

De betrokkenheid bij duurzaamheid verschilt sterk per stadsdorp. Vijf stadsdorpen hebben actieve werkgroepen of organiseren praktische activiteiten zoals repair cafés, terwijl andere zich meer richten op informatievoorziening, evenementen of samenwerking met andere organisaties.

"Het stadsdorp heeft een aantal grotere bijeenkomsten georganiseerd over duurzaamheid, waar het Repair Café, een energielcollectief en voedingsdeskundigen kleine workshops gaven."

De energiecrisis heeft bij sommige stadsdorpen geleid tot meer aandacht voor de energietransitie. Samenwerking met andere lokale organisaties, zoals buurtcoöperaties of energietoöperaties, is ook een manier waarop stadsdorpen duurzaamheid aanpakken.

Openbare ruimte

Er is een duidelijke betrokkenheid van stadsdorpers bij het onderhoud van de openbare ruimte, zowel individueel als in het verband van het stadsdorp. Twaalf stadsdorpen hebben specifieke activiteiten (zoals Stolpersteine poetsen of een cleanteam), terwijl anderen een faciliterende rol hebben door initiatieven van bewoners te ondersteunen of aan te kondigen.

"Het stadsdorp organiseert schoonmaakacties. Bewoners prikken afval in de buurt: er is een App-groep waarin bewoners die meedoen met elkaar afspreken. Eens in de vier weken op dinsdag en donderdag verzamelen bewoners bij de werf en gaan ze in kleine groepjes de buurt in om schoon te maken."

In drie stadsdorpen hebben bewoners uit frustratie over vervuiling van de buurt grote behoefte aan verbetering van de reiniging en afvalverwijdering; daar richten de bewoners zich ook op een beter afvalbeleid van de gemeente.

Groen

De betrokkenheid bij groen in de buurt varieert sterk tussen de stadsdorpen. In de meeste stadsdorpen organiseren de bewoners geen activiteiten.

De stadsdorpers die zich met groen bezig houden, werken samen met bestaande initiatieven en organisaties in de buurt. In drie stadsdorpen zijn bewoners zelf actief om gemeenschappelijke tuinen te onderhouden of informatie over groenonderhoud en groenaanleg te verspreiden.

"Het stadsdorp heeft contact gelegd met een werkgroep voor meer groen in de buurt. Deze werkgroep heeft de tuin van het buurtcentrum in 2023 heringericht. Samen met een paar vrijwilligers van het stadsdorp doen zij nu het onderhoud van de tuin."

Onderwijs

Onderwijs is geen kernactiviteit voor alle stadsdorpen. Een groot deel van de stadsdorpen meldt geen georganiseerde educatieve activiteiten. Er zijn wel twee specifieke initiatieven van stadsdorpen: een taalmaatjesproject en contacten met scholen.

Twaalf stadsdorpen organiseren zelf lezingen en cursussen: er zijn dus wel veel activiteiten op het gebied kennisdeling en ontwikkeling. Zes stadsdorpen werken structureel samen met onderwijsinstellingen.

Gezondheid

Gezondheid is geen kernactiviteit voor de meeste stadsdorpen. Het overgrote deel van de stadsdorpen organiseert geen gezondheidsactiviteiten.

"De groepsbijeenkomsten afgelopen jaar dekken vaak thema's die informatief zijn over gezond en veerkrachtig ouder worden, zoals digifit-sessies en een workshop positieve gezondheid."

Er zijn zeven stadsdorpen die specifieke initiatieven organiseren, zoals Yoga, Tai Chi en een gezondheidscafé. De stadsdorpen organiseren bijeenkomsten met workshops over gezonde voeding, bewegen en valpreventie, wat duidt op een focus op kennisdeling en bewustwording.

Sociale cohesie

Sociale cohesie bevorderen is het wezen van de stadsdorpen. Vrijwel alle activiteiten van de stadsdorpen zijn gericht op participatie van bewoners en het bevorderen van gemeenschapszin. Dit gebeurt door een verscheidenheid aan activiteiten, zowel georganiseerd als spontaan, en op verschillende niveaus (binnen het stadsdorp en in binnenbuurten).

"Het stadsdorp wil door ontmoeting, gezelligheid en uitwisseling van informatie en kennis mensen verbinden en zo de sociale cohesie in de buurt vergroten. Vanuit ontmoeting en gezelligheid ontstaan als vanzelf ideeën voor initiatieven die het stadsdorp ondersteunt."

Alle stadsdorpen zien sociale cohesie als verbinding tussen mensen, waarmee ze een gevoel van veiligheid creëren en integratie bevorderen. Alle stadsdorpen passen zich aan omstandigheden aan, zoals tijdens de Corona-pandemie. Ze blijven zoeken naar nieuwe manieren om de sociale cohesie te versterken.

Sport en bewegen

De stadsdorpen laten een gevarieerd beeld zien van activiteiten op het gebied van sport en bewegen. Er zijn meer dan twintig stadsdorpen met laagdrempelige activiteiten zoals wandelen en fietsen, maar ook andere, meer intensieve activiteiten komen veel voor. Stadsdorpers benadrukken de sociale functie van sport en bewegen. Stadsdorpen die beweegactiviteiten organiseren hebben soms moeite om deelnemers te trekken.

"Ons stadsdorp doet veel aan positieve gezondheid. De bewoners organiseren daarover ook lezingen en workshops. Het is ook de achterliggende missie van ons gezondheidscentrum. De zorgorganisaties, de welzijnsorganisatie en het stadsdorp werken samen om mensen gezond en zinvol te laten leven."

Informatie en doorverwijzing

Stadsdorpen maken ook vaak reclame voor activiteiten van andere organisaties die activiteiten en trainingen organiseren, zoals valpreventietrainingen.

Fietsen en wandelen

Wandel- en fietstochten zijn populair. Eén stadsdorp geeft aan dat ze fietsen en wandelen niet zelf organiseren, omdat andere organisaties dit ook doen en ze dubbel werk willen voorkomen.

"Via de Bas van de Goor Foundation hebben we een wandelgroep. We willen ook graag stoelyoga gaan doen. Onze wandelgroep verbindt mensen op een laagdrempelige manier en brengt bewoners bij elkaar. Het stadsdorp wil ook met valpreventie aan de gang."

Clubs en kringen

22 stadsdorpen hebben eigen clubs of kringen die bezig zijn met beweging: meestal wandelen, soms ook specifieke sporten zoals padel, tafeltennis of jeu de boules.

Inkomen en geld

Inkomen en geld zijn geen kernactiviteiten van stadsdorpen. Het merendeel van de stadsdorpen heeft geen initiatieven op dit gebied. Er zijn een paar uitzonderingen, zoals een aanbod van financieel advies en belastinghulp. Zo zijn er meer voorbeelden van ondersteuning voor bewoners.

"Het stadsdorp werkt op basis van solidariteit en helpt mensen die activiteiten niet kunnen betalen, maar ziet geen rol voor zichzelf in inkomensondersteuning of budgethulp."

Er worden soms informatiebijeenkomsten georganiseerd over specifieke financiële onderwerpen zoals AOW en pensioen. Twee stadsdorpen geven aan dat financiële problemen of vragen van bewoners wel tussen stadsdorpers worden besproken en dat er hulp wordt geboden, maar dat dit incidenteel is en niet in georganiseerd verband gebeurt.

Themabijeenkomsten

De stadsdorpen organiseren een breed scala aan themabijeenkomsten. Zo is er interesse in filosofische en historische onderwerpen, bijvoorbeeld rond 750 jaar Amsterdam of WO II in de buurt, vaak op basis van herinneringen van buurtbewoners. Twee stadsdorpen hebben een politiek café.

Daarnaast organiseert een aantal stadsdorpen thema-avonden over onderwerpen op het gebied van gezondheid en zorg, zoals dementie, vaak in samenwerking met experts van Alzheimer Nederland. Daarnaast zijn er themabijeenkomsten over voorbereiding op noodsituaties. Opvallend is dat zes stadsdorpen bijeenkomsten over het levens-testament, de laatste levensfase en het levenseinde organiseert, soms in samenwerking met huisartsen of met de NVVE.

"De evenementen van het stadsdorp zijn succesvol. Met een buurtbewoner die veel van politiek weet, organiseert het stadsdorp een politiek café. Daarnaast is de nieuwjaarsduik een begrip. Sint Maarten is ook heel leuk. Dit organiseert het stadsdorp met alle bewoners op de begane grond. De kinderen gaan langs de deuren en lopen een lampionnentocht."

3. Welke rol spelen stadsdorpen?

Een gedeeld doel van de stadsdorpen is het creëren van een levendige, betrokken en inclusieve buurtgemeenschap waar mensen zich thuis voelen en naar elkaar omzien. Stadsdorpers beschouwen zichzelf zonder uitzondering als een schakel in het sociale weefsel van de buurt en dragen bij aan een betere kwaliteit van leven voor de bewoners. De rol die ze willen spelen verschilt wel van stadsdorp tot stadsdorp.

Waarden

De meeste stadsdorpen werken vanuit expliciet geformuleerde waarden. Vaak leggen stadsdorpen die waarden vast in een visie, een missie die ze ook op de site zetten, soms met een verwijzing naar een of meer initiatiefnemers. Soms liggen waarden ook vast in statuten of een reglement. De volgende waarden worden vaak genoemd:

Gemeenschapszin en verbinding

Stadsdorpen hechten waarde aan het creëren van een sterke gemeenschap waar mensen zich verbonden voelen met elkaar. Het opbouwen van sociale contacten en het bestrijden van eenzaamheid is een belangrijk doel.

"We benadrukken gemeenschapsvorming en wederzijdse ondersteuning als kernwaarden. Dit komt terug in het motto van de organisatie, dat draait om sociale cohesie en nabuurschap."

Betrokkenheid en participatie

Stadsdorpen stimuleren bewoners om actief deel te nemen aan de buurt en de activiteiten van het stadsdorp. Eigen initiatief en vrijwilligerswerk worden sterk gewaardeerd.

Inclusiviteit

Stadsdorpen streven ernaar om een plek te zijn waar iedereen welkom is, ongeacht achtergrond of geaardheid. Ze willen doorgaans graag een afspiegeling zijn van hun buurt en streven actief naar diversiteit in het ledenbestand.

"Het stadsdorp hecht waarde aan inclusiviteit, solidariteit en zelfredzaamheid van bewoners. Activiteiten en samenwerking worden gebaseerd op wederzijds respect en onafhankelijkheid."

Zelfredzaamheid

Stadsdorpen willen bewoners ondersteunen om zelfredzaam te zijn en hun eigen leven in handen te nemen. Ze bieden informatie, advies en mogelijkheden om vaardigheden te ontwikkelen.

"We werken vanuit expliciete waarden zoals het bevorderen van verbinding, toegankelijkheid, onafhankelijkheid. Het is een levendig geheel. We zijn geen activiteitenfabriek, ons doel is sociale cohesie."

Zorgzaamheid en solidariteit

Een aantal stadsdorpen richt zich op kwetsbare groepen in de buurt, zoals ouderen of mensen met een beperking. Ze willen een netwerk van zorg en ondersteuning bieden waar mensen op elkaar kunnen rekenen.

Duurzaamheid en leefbaarheid

Sommige stadsdorpen zijn betrokken bij initiatieven die leefbaarheid en duurzaamheid willen verbeteren, zoals groenprojecten of activiteiten op het gebied van milieu en energie.

"Het stadsdorp werkt met een getuigenis van de initiatiefnemers. Daarin stonden kleinschaligheid, gezamenlijke verantwoordelijkheid, waardering en wederzijds respect, autonomie, modern nabuurschap, faciliteren van initiatieven en wederkerigheid centraal."

Transparantie en openheid

De meeste stadsdorpen streven naar open communicatie en transparantie in hun werkwijze. Ze willen toegankelijk zijn voor bewoners, ze zijn democratisch georganiseerd en ze leggen verantwoording af over hun activiteiten.

Kerntaak

Vrijwel alle stadsdorpen zien als hun kerntaak het organiseren van activiteiten waarin ontmoeting centraal staat en die bijdragen aan sociale cohesie in de buurt. Daarnaast stimuleren alle stadsdorpen bewoners om met initiatieven te komen en die te organiseren; stadsdorpen ondersteunen deze initiatieven graag.

"Het stadsdorp ziet zichzelf als een platform dat actieve bewoners faciliteert. Het stadsdorp ondernemt zelf geen initiatieven. Als iemand uit de buurt op het gebied van wonen informatie heeft of een initiatief wil nemen, dan plaatsen we het op de website als we het realistisch vinden. De leden bepalen wat er gebeurt."

Participatie en zelfredzaamheid

De meeste stadsdorpen zien zichzelf ook als organisaties die bewoners stimuleren om actief deel te nemen aan de samenleving en zelfredzaam te zijn. Ze bieden mogelijkheden voor vrijwilligerswerk en het nemen van eigen initiatief.

"Het stadsdorp heeft als doel modern nabuurschap in de wijk te bevorderen door betrokkenheid van bewoners bij de wijk te vergroten. We hebben een breed aanbod van activiteiten en initiatieven. We willen bewoners met elkaar verbinden, de leefbaarheid in de wijk vergroten en ervoor zorgen dat bewoners elkaar ondersteunen. Daartoe willen we een duurzame en toekomstbestendige organisatie worden die voor alle bewoners van betekenis kan zijn."

Creëren van ontmoetingsplekken

Veel stadsdorpen willen een ontmoetingsplek creëren waar buurtbewoners elkaar leren kennen, sociale contacten opbouwen en een gevoel van gemeenschap kunnen ervaren.

Ondersteunen van kwetsbare groepen

Sommige stadsdorpen richten zich specifiek op het ondersteunen van kwetsbare groepen, zoals ouderen, of mensen met dementie door passende activiteiten en hulp te organiseren.

Verbinden en samenwerken

Sommige stadsdorpen zien zichzelf ook als een brug tussen bewoners en andere organisaties in de buurt, zoals welzijnsinstellingen, buurthuizen, scholen, de politie en organisaties. Ze verspreiden informatie en zorgen voor samenwerking tussen bewoners en organisaties en tussen organisaties onderling.

4. Hoe zien stadsdorpen de toekomst?

Over het algemeen zijn stadsdorpen toekomstgericht. Bijna alle stadsdorpen zoeken naar manieren om hun positieve impact op bewoners en op de buurt te vergroten en te behouden. Stadsdorpers zien daarbij uitdagingen en zijn bereid om zich aan te passen en te veranderen om relevant en waardevol te blijven voor de bewoners. De ideeën en plannen voor de toekomst verschillen sterk van stadsdorp tot stadsdorp. De belangrijkste plannen zijn:

Verduurzaming

Alle stadsdorpen willen hun huidige activiteiten en initiatieven voortzetten en verbeteren; tien stadsdorpen zeggen daarbij dat ze alleen activiteiten organiseren als de huidige leden dat willen.

"Een ontmoetingsruimte. Dat is absoluut een ding wat wij missen. Dat is iets wat ontbreekt in deze buurt. Financiële ondersteuning is een tweede. Daar zou de gemeente een veel actievere rol in moeten spelen"

Groei

Vijftien van de twintig stadsdorpen willen hun activiteiten en voorzieningen uitbreiden, vooral op het gebied van onderlinge hulp, wonen en zorg in de buurt. Dit vereist vaak meer samenwerking met buurtorganisaties en ondersteuning van de gemeente.

Aanpakken van vergrijzing

Veel stadsdorpen kampen met vergrijzing. Zorgen voor continuïteit door nieuwe, jongere deelnemers te werven en activiteiten aan te passen aan veranderende behoeften.

"Het stadsdorp ziet uitbreiding van dienstverlening in wonen en zorg, met name voor mensen met dementie, als een belangrijke ontwikkeling, omdat de gemeente inschat dat er een toename zal zijn van mensen met dementie. Het stadsdorp denkt hier goed op te kunnen inspelen en een grote vraag te kunnen invullen, mits er voldoende financiële middelen voor beschikbaar komen."

"Er zijn ook zorgen voor de toekomst voor wat betreft de ledenpopulatie, die verder vergrijsd en het vinden van nieuwe trekkers voor de verschillende activiteiten. Welke identiteit blijven we houden? Zijn we er alleen voor de senioren of moeten we ons ook op andere groepen gaan richten, bijvoorbeeld door meer in te spelen op jongere senioren en expats in de wijk. Dat gaan we natuurlijk wel met onze leden bespreken."

Sociale cohesie

Stadsdorpen organiseren activiteiten die verschillende bewoners samenbrengen, barrières doorbreken en diversiteit in activiteiten en deelnemers brengen; bijvoorbeeld een 'kindness' actie om de sociale interactie in de wijk te bevorderen en 'gedag zeggen' terug te brengen.

Ontmoetingsruimte

De stadsdorpen die nog geen eigen ontmoetingsruimte hebben, willen een fysieke plek hebben waar mensen samen kunnen komen. De ontmoetingsplek moet toegankelijk en laagdrempelig zijn.

Sport- en beweegactiviteiten

Om gezondheid en vitaliteit te bevorderen wil een aantal stadsdorpen meer activiteiten organiseren op het gebied van gezondheid, sport en bewegen.

Digitalisering

Om beter aan te sluiten bij de behoeften van deelnemers en de communicatie te verbeteren met bewoners, met name ouderen, willen stadsdorpen bijdragen aan de digitalisering van de bewoners.

Verjonging en leden of deelnemerswerving

Een aantal stadsdorpen is zich bewust van de vergrijzing van hun ledenbestand en zoekt naar manieren om jongere mensen aan te trekken en te betrekken bij de activiteiten. Dit kan door het aanpassen van het activiteitenaanbod of door gerichte wervingscampagnes.

"De aanwas van deelnemers is voor ons een zorg. Het intensiveren van publiciteit en samenwerking met andere organisaties. Tenslotte ook het gebrek aan structurele financiering. We overwegen de vorming van een stichting om fondsen te werven."

Naamsbekendheid

Een aantal stadsdorpen wil in verband hiermee de naamsbekendheid vergroten om meer mensen te bereiken en te laten zien wat ze te bieden hebben. Dit kan door middel van publiciteit, samenwerking met andere organisaties en het organiseren van open dagen of evenementen.

Flexibiliteit en incidentele inzet

Bij sommige stadsdorpen leeft de wens om een groep actieve bewoners op te bouwen die incidenteel ingezet kan worden voor verschillende taken en activiteiten. Dit kan helpen om de organisatie soepeler te laten verlopen en de betrokkenheid van deelnemers te vergroten.

Samenwerking

Stadsdorpen willen de samenwerking met andere organisaties in de buurt versterken, zoals welzijnsinstellingen en buurthuizen, om meer mensen te bereiken. Daarnaast willen de stadsdorpen graag samenwerken met andere stadsdorpen, niet alleen in de buurt, maar ook stadsbreed.

Specifieke doelgroepen

Sommige stadsdorpen richten zich specifiek op bepaalde doelgroepen, zoals ouderen, en willen hun activiteiten en ondersteuning verder ontwikkelen voor deze groepen.

Financiële zekerheid

Het vinden van structurele financiële ondersteuning kan een uitdaging zijn voor stadsdorpen. Een aantal stadsdorpen zoekt naar manieren om financieel stabiel te worden, bijvoorbeeld door subsidies aan te vragen of door samen te werken met andere organisaties.

"We zouden het wel leuk vinden als we meer activiteiten zouden kunnen doen, maar daar hangt een prijskaartje aan en we hebben geen geld. Ook willen we meer met digitalisering doen. Daar is wel behoefte aan onder onze deelnemers denken wij. Maar het zou eigenlijk wel eerst onderzocht moeten worden. Misschien kan Student aan Huis daarin voor ons iets betekenen"

Behoeften

Tien stadsdorpen zeggen dat ze een beter begrip van de behoeften en wensen van alle bewoners in hun buurt willen hebben om de activiteiten die bewoners organiseren relevanter en aantrekkelijker te maken en zo meer mensen te betrekken bij het stadsdorp. Ze willen de volgende dingen specifiek weten:

Wensen en behoeften van bewoners

Wat willen de bewoners die niet betrokken zijn bij het stadsdorp? Hoe kunnen stadsdorpen jongeren aanspreken en betrekken bij hun activiteiten? Hoe kunnen stadsdorpen de ideeën en input van buurtbewoners verzamelen, ook als ze geen lid zijn van het stadsdorp?

"Op dit moment is er geen informatie beschikbaar over de wensen en behoeften van buurtbewoners die niet actief zijn in het stadsdorp. Een belangrijke uitdaging is om ook jongere leden te betrekken bij het stadsdorp. Hoewel de rubrieken 'Ben je nieuw hier' en 'Lid worden' tot de best bezochte onderdelen van de website horen, is er toch weinig nieuwe instroom. Is het stadsdorp niet aantrekkelijk genoeg? Wat is het imago van het stadsdorp? Het stadsdorp zou graag meer willen weten over de wensen en behoeften van buurtbewoners die niet meedoen."

Imago van het stadsdorp

Hoe wordt het stadsdorp gezien door de buurtbewoners en wat kan er verbeterd worden aan het imago?

Behoeften van specifieke doelgroepen

Wat zijn de specifieke behoeften van bepaalde groepen, zoals jongeren, huurders, ouders met kinderen en expats?

5. Wat hebben stadsdorpen nodig?

De ambities van stadsdorpen zijn zeer divers. Tien stadsdorpen willen een waardevolle bijdrage aan de buurt blijven leveren en twaalf stadsdorpen willen meer of andere activiteiten organiseren en meer bewoners betrekken. Hoewel er verschillende vormen van ondersteuning beschikbaar zijn, is er bij vijftien stadsdorpen een duidelijke behoefte aan meer structurele en toegankelijke begeleiding. Soms is er onduidelijkheid over welke mogelijkheden er zijn en hoe hulp aangevraagd kan worden. Tien stadsdorpen willen een waardevolle bijdrage aan de buurt blijven leveren en twaalf stadsdorpen willen hun activiteiten uitbreiden. De meeste stadsdorpen vragen om structureel contact met professionals in de buurt, hulp bij communicatie, structurele financiële ondersteuning, ondersteuning van actieve bewoners en ruimte voor activiteiten. De stadsdorpen die ondersteuning vragen, hechten ook veel waarde aan hun zelfstandigheid. Ze willen niet afhankelijk zijn van externe partijen.

Communicatie

De stadsdorpen gebruiken verschillende communicatiemiddelen, zowel digitaal als fysiek. De communicatie is vaak spontaan en open, maar sommige stadsdorpen hebben moeite om hun activiteiten en rol voor het voetlicht te brengen. De naamsbekendheid is vaak laag. Veel stadsdorpen worstelen dan ook met het bereiken van potentiële deelnemers, vooral jongeren en ouderen die niet actief online zijn. Stadsdorpen noemen vooral de volgende communicatiekanalen:

Digitale communicatie

Alle stadsdorpen hebben een website, sommige zijn onlangs vernieuwd en interactiever gemaakt. Daarnaast hebben de meeste stadsdorpen een digitale nieuwsbrief, maandelijks of tweemaandelijks. Dit wordt gezien als een belangrijk communicatiemiddel; vaak functioneert het abonnement op een nieuwsbrief als een lidmaatschap. Tot slot gebruiken veel stadsdorpen WhatsApp voor groepscommunicatie en het bereiken van buurtbewoners. Sommige stadsdorpen hebben moeite om hun website up-to-date te houden, en zouden baat hebben bij technische ondersteuning of training.

"Publiciteit wordt voornamelijk lokaal aangepakt via mond-tot-mondreclame, de maandelijkse nieuwsbrief per e-mail, de website en het Infobulletin van de vereniging van huiseigenaren. De website wordt onderhouden door één iemand. Een back-up zou gewenst zijn. De website onderhouden is veel werk. Het is lastig om dat erbij te doen."

Sociale Media

Twintig stadsdorpen gebruiken social media; ze hebben allemaal een Facebook Pagina of groep. Er zijn ook een paar stadsdorpen die sociale media mijden omdat ze de privacy van bewoners willen waarborgen. Eén stadsdorp overweegt om podcasts te gaan maken. Een aantal stadsdorpen is onbekend met de mogelijkheden van social media: twee stadsdorpen vragen daarbij advies en ondersteuning.

Fysieke communicatie

Stadsdorpen gebruiken vaak flyers en posters om evenementen aan te kondigen en zichtbaarheid te creëren. Sommige stadsdorpen gebruiken ook jaarverslagen, een geschreven visie of verslagen van bijeenkomsten als promotiemateriaal. Vijf stadsdorpen vragen om hulp bij het maken van effectieve flyers en posters.

"Voor publiciteit wordt sterk ingezet op zichtbaarheid via huis-aan-huisverspreiding, flyers, posters, en vermeldingen in stadskranten. Dit gebeurt acht keer per jaar, waarbij kinderen een zakcentje verdienen voor het verspreiden van materiaal. Je moet altijd zichtbaar zijn in je wijk, en dat lukt ons goed."

PR

Stadsdorpen publiceren soms in lokale kranten en buurtkrantjes. Ondersteuning bij het ontwikkelen van een communicatiestrategie en het vergroten van zichtbaarheid en naamsbekendheid wordt vaak gevraagd, evenals hulp bij het schrijven van persberichten.

Persoonlijke communicatie

Tijdens activiteiten en bijeenkomsten is persoonlijke communicatie ook een belangrijk communicatiemiddel. Veel stadsdorpen zien mond-tot-mondreclame als een effectieve manier om nieuwe leden te werven en informatie te verspreiden. Sommige stadsdorpen zouden baat kunnen hebben bij training in communicatievaardigheden, zoals het geven van presentaties.

"Voor publiciteit wordt sterk ingezet op zichtbaarheid via huis-aan-huis-verspreiding, flyers, posters, en vermeldingen in stadskranten. Dit gebeurt acht keer per jaar, waarbij kinderen een zakcentje verdienen voor het verspreiden van materiaal. Je moet altijd zichtbaar zijn in je wijk en dat lukt ons goed."

Financiën

Het drukken en verspreiden van flyers en posters, en het ontwikkelen van professionele communicatiemiddelen kan kostbaar zijn. Vier stadsdorpen krijgen al financiële ondersteuning. Zes stadsdorpen zeggen dat ze structurele middelen nodig hebben om hun communicatie te verbeteren.

Geld

De financiële middelen van stadsdorpen variëren en bestaan uit een combinatie van contributies, subsidies, donaties, sponsoring en eigen inkomsten uit verkoop. De stadsdorpen kampen met een aantal financiële uitdagingen. Over het algemeen is de begroting van stadsdorpen beperkt en zijn ze vaak afhankelijk van vrijwillige bijdragen om hun activiteiten te financieren. Veel stadsdorpen kampen met een gebrek aan structurele financiering, waardoor het moeilijk is om langetermijnplannen te maken en activiteiten te organiseren. Stadsdorpen werken soms samen met andere organisaties om activiteiten te financieren en middelen te delen. Sommige stadsdorpen hechten sterk aan financiële onafhankelijkheid en willen niet afhankelijk zijn van subsidies of sponsoring. Anderen zien de bureaucratie en verantwoording die gepaard gaan met subsidies als een belemmering voor hun activiteiten.

"De organisatie wordt volledig gefinancierd door contributies van leden. Wij hebben geen subsidies of sponsoring en willen onafhankelijk blijven. Contributie en spaarzaamheid houden ons financieel gezond."

Contributies van leden

Vijf stadsdorpen vragen een bijdrage van hun leden, variërend van enkele euro's tot € 30 per jaar. Voor twee stadsdorpen is dit de belangrijkste bron van inkomsten. Daarmee zijn ze afhankelijk van vrijwillige bijdragen. Dat betekent veel werk bij inning. Het kan ook leiden tot onzekerheid over de inkomsten.

Subsidies

De helft van de stadsdorpen ontvangt subsidies van de gemeente, met name via het stadsdeel en al dan niet structureel. Subsidies worden soms aangevraagd voor specifieke projecten of evenementen. Stadsdorpen ervaren het verkrijgen van subsidies vaak als moeilijk vanwege bureaucratische rompslomp of zelfs als concurrentie met andere initiatieven zoals bijvoorbeeld bij 'Centrum Begroot'. Een meerjarig vast subsidiebedrag kunnen krijgen ter grootte van de vaste kosten van het stadsdorp, zou zeker tot versterking van stadsdorpen leiden.

"Het stadsdorp heeft weinig middelen. Een subsidie-aanvraag voor € 10.000 uit de buurtbegroting is niet gelukt omdat het initiatief te weinig stemmen kreeg. Er dreigt daardoor een tekort; het stadsdorp gaat fondsen werven."

Donaties

Stadsdorpen werven ook donaties van particulieren en goededoelenfondsen. Donaties verkrijgen kost soms moeite vanwege omslachtige aanvraagprocessen. De inkomsten zijn doorgaans ook niet structureel.

Sponsoring

Drie stadsdorpen ontvangen sponsoring van lokale bedrijven of fondsen, maar dit is ook vaak incidenteel en gerelateerd aan evenementen.

"De organisatie maakt gebruik van subsidies, fondsen en sponsoring. Hoewel de inkomsten vaak ad hoc zijn, is er inmiddels structurele financiering vanuit het stadsdeel. Elke binnenbuurt heeft nu een eigen potje om activiteiten te bekostigen. Dat is fantastisch. De activiteiten zijn allemaal gratis en blijven dus laagdrempelig, mede dankzij deze subsidies."

Eigen inkomsten

Vier stadsdorpen hebben eigen inkomsten uit verhuur van ruimte of horeca-omzet. Een tweetal stadsdorpen overweegt om een stichting op te richten om meer financiële mogelijkheden te creëren, maar dit stuit in één geval op weerstand van de leden.

"Het stadsdorp heeft eigen inkomsten uit contributies; met meer dan vijfhonderd leden geeft dit een solide basis. Daarnaast krijgt het stadsdorp sponsorbijdragen en opbrengsten uit de eigen ruimte. De gemeente wil niet meebetalen aan het stadsdorp, omdat de bewoners volgens de gemeente zelf hun middelen kunnen organiseren."

Crowdfunding

Drie stadsdorpen overwegen crowdfunding als een manier om geld in te zamelen voor specifieke projecten en evenementen.

Inzet

Bewoners vormen de ruggengraat van alle stadsdorpen. Zonder hun inzet om niet zouden de activiteiten niet kunnen plaatsvinden. Stadsdorpers zien bewoners dan ook als de drijvende kracht achter de gemeenschapsvorming en het organiseren van activiteiten en evenementen. Er zijn veel uitdagingen in het betrekken van bewoners, zoals het vinden van nieuwe deelnemers, het behoud van actieve bewoners en het zorgen voor een goede taakverdeling. Daarbij vragen tien stadsdorpen om ondersteuning.

"Ook kunnen we hulp gebruiken bij het activeren van leden bij het stadsdorp en in de binnenbuurten. Een andere vraag is hoe de vereniging de contributie van de leden beter binnen kan krijgen. Het stadsdorp heeft een groot aantal niet-betalers en slapende leden."

Organisatie van activiteiten

Bewoners zijn verantwoordelijk voor het organiseren en uitvoeren van diverse activiteiten. Dit kan variëren van het leiden van leesclubs of het begeleiden van wandelingen tot het verzorgen van praktische zaken zoals het versturen van nieuwsbrieven en het beheren van de website. Bewoners bieden ondersteuning en hulp aan medebewoners, bijvoorbeeld door het wegwijs maken in het zorgsysteem, het bieden van gezelschap of het helpen bij verhuizingen.

Bestuurlijke taken

Bewoners nemen ook onbezoldigd de bestuurlijke taken op zich, zoals het voorzitten van vergaderingen, het beheren van financiën en het onderhouden van contacten met andere organisaties.

"Er doen relatief minder mannen mee als deelnemer aan de activiteiten. De initiatieven vanuit deelnemers zijn nog beperkt: het is meer consumeren dan organiseren. Met één kartrekker is het stadsdorp in de toekomst kwetsbaar."

Betrokkenheid en continuïteit

Veel bewoners zijn langdurig betrokken bij het stadsdorp en vormen een vaste kern. Hun betrokkenheid zorgt voor continuïteit en draagt bij aan de opbouw van een sterk netwerk. Stadsdorpen zijn daarnaast actief bezig met het werven van nieuwe bewoners en het motiveren van actieve bewoners. Stadsdorpers beseffen dat het belangrijk is om bewoners te waarderen en te ondersteunen in hun taken.

Ruimte

De beschikbaarheid van geschikte en betaalbare huisvesting is een uitdaging voor veel stadsdorpen. Sommige stadsdorpen streven naar een eigen ruimte, terwijl anderen tevreden zijn met het gebruik van bestaande locaties in de buurt. De stadsdorpen maken gebruik van diverse vormen van huisvesting.

Eigen ruimtes en medegebruik

Drie stadsdorpen hebben hun eigen huisvesting. Vijftien stadsdorpen kunnen gratis gebruik maken van ruimtes in buurthuizen of wijkcentra, soms als onderdeel van een subsidie of samenwerking. Eén stadsdorp maakt gebruik van de ruimte van een andere stichting, en een ander stadsdorp overweegt samenwerking met een woonzorgcentrum voor ouderen.

"Het stadsdorp heeft eigen huisvesting. Er wordt gesproken over plannen om de huidige ruimte op te knappen en aantrekkelijker te maken. Ook is er de mogelijkheid om gebruik te maken van een kerkruimte in de buurt, maar daar zitten ook wat haken en ogen aan."

Gehuurde ruimtes

Dertien stadsdorpen huren soms ruimtes in buurtcentra, cafés, of andere locaties voor hun activiteiten. Dit kan variëren van incidenteel gebruik tot regelmatige huur.

Publieke ruimte

Sommige stadsdorpen maken ook gebruik van openbare ruimtes zoals parken, pleinen, of bibliotheken voor hun activiteiten. Vijf stadsdorpen hebben geen vaste locatie en maken gebruik van verschillende locaties in de buurt, afhankelijk van de activiteit en beschikbaarheid. Regelmatig organiseren stadsdorpen activiteiten en bijeenkomsten bij stadsdorpers thuis.

"Er is geen eigen ruimte voor activiteiten. De groep overweegt dit wel als wens voor de toekomst. Een plek waar men binnen kan lopen, een kop koffie kan drinken of spelletjes kan doen, zou een goede zaak zijn."

6. Wat zijn succesfactoren van stadsdorpen?

De meeste stadsdorpen zijn zelfbewust en tevreden over hun functioneren. Ze hebben naar hun eigen maatstaven goede resultaten bereikt, vooral op het gebied van gemeenschapsvorming en sociale cohesie. Stadsdorpen leveren een waardevolle bijdrage aan het versterken van de lokale gemeenschap en het verbeteren van de kwaliteit van leven in de wijk of buurt waarin ze actief zijn.

Verbinding en sociale cohesie

De meeste stadsdorpen creëren een gevoel van gemeenschap en verbinding in hun buurten. Er heerst een positieve sfeer in de meeste stadsdorpen, wat bijdraagt aan de betrokkenheid en het enthousiasme van bewoners. Stadsdorpen hebben door deelname aan de activiteiten naar eigen zeggen meer contacten en kennissen in de buurt en er is een toename van deelname en initiatieven van bewoners.

"Er is in korte tijd veel bereikt, met meer kennissen en contacten in de buurt. Het aanbod is breed en gevarieerd, waardoor er voldoende keuze is. Er komen ook steeds meer 'vaste deelnemers' en meer initiatieven vanuit deelnemers om zelf activiteiten te starten."

"Vanuit het project rond onze buurttuin, dat een succes was, heeft het stadsdorp een gezondheidscentrum gelanceerd. Het kwam voort uit problemen met de huisartsen die hun praktijkruimte moeilijk meer konden betalen. De toenmalige voorzitter van het stadsdorp heeft bij de gemeente gepleit voor een multifunctionele voorziening die ook tot stand gekomen is, met een café dat functioneert als huiskamer voor de buurt."

Activiteiten en participatie

De brede en gevarieerde activiteiten binnen stadsdorpen trekken veel deelnemers, waaronder een groeiende groep 'vaste deelnemers'. Stadsdorpen stimuleren bewoners om zelf initiatief te nemen en activiteiten te organiseren, wat heeft geleid tot bruisende buurten en een groeiend aantal clubs.

Netwerken en samenwerking

Stadsdorpen hebben in de buurt sterke netwerken opgebouwd en werken succesvol samen met andere organisaties in de buurt. Dit leidt tot meer mogelijkheden en een groter bereik. Nieuwe stadsdorpen kunnen dankzij het Netwerk en de ervaringen in korte tijd veel bereiken en een snelle groei doormaken, zowel in het aantal leden als in het aantal activiteiten. Daarmee krijgen nieuwe stadsdorpen een vliegwielfunctie in de buurt.

Uitwisseling van tips

Stadsdorpen werken graag samen met andere stadsdorpen en wisselen graag kennis en ervaringen uit. Stadsdorpen geven elkaar de volgende tips.

● *Sociale cohesie en verbinding*

Sociale cohesie is een kernwaarde voor de meeste stadsdorpen. Het creëren van een sterke gemeenschap en het organiseren van activiteiten die mensen samenbrengen, zijn essentieel. Stadsdorpen die bewoners actief bij het stadsdorp betrekken en aanmoedigen om eigen initiatieven te starten ervaren meer betrokkenheid en verantwoordelijkheid van deelnemers.

● *Werving en inzet van bewoners*

Stadsdorpen zijn er voor iedereen. Stadsdorpen die de diversiteit van de buurt omarmen en zorgen dat iedereen zich welkom en gewaardeerd voelt, trekken meer bewoners. Zij zijn de drijvende kracht achter stadsdorpen. Stadsdorpen die zorgen voor waardering, erkenning en ondersteuning voor hun inzet binden meer bewoners aan zich.

● *Activiteiten en netwerk*

Organiseer laagdrempelige activiteiten: begin met eenvoudige bijeenkomsten zoals koffieochtenden, wandelingen of spelletjesmiddagen om mensen samen te brengen. Werk daarbij samen met andere organisaties en initiatieven in de buurt om kennis te delen, middelen te bundelen en een breder publiek te bereiken.

● *Verandering*

Stadsdorpen leren voortdurend en ontwikkelen zich om relevant en effectief te blijven. Dit kan door het evalueren van activiteiten, het doen van onderzoek naar de behoeften van bewoners en het volgen van trainingen en workshops. Stadsdorpen die flexibel zijn en zich aanpassen aan veranderende behoeften en omstandigheden, zijn succesvol. Dit betekent dat stadsdorpen ontstaan voor nieuwe ideeën en initiatieven van bewoners.

● *Communiceer duidelijk en transparant*

Goede communicatie is essentieel voor een succesvol stadsdorp. Stadsdorpen willen duidelijk zijn over de doelstellingen, activiteiten en verwachtingen en zorg voor open communicatiekanalen met de bewoners. Dit zijn volgens stadsdorpers de meest effectieve manieren om te communiceren met bewoners en hen op de hoogte te houden van activiteiten.

7. Hoe werken stadsdorpen samen?

Stadsdorpen werken op verschillende manieren samen met andere organisaties en initiatieven, zowel binnen als buiten hun directe omgeving. Hoewel er veel voorbeelden zijn van succesvolle samenwerking, zijn er ook uitdagingen: bureaucratie, gebrek aan coördinatie en verschillen in doelstellingen en werkwijzen. De meeste stadsdorpen zijn terughoudend in samenwerking met de gemeente of welzijnsorganisaties, omdat ze hun onafhankelijkheid willen behouden en niet het gevoel willen hebben dat ze de taken van de overheid overnemen.

Samenwerking met buurtorganisaties

Samenwerking met lokale organisaties

Veel stadsdorpen werken al samen met gezondheidscentra, buurtregisseurs (wijkagenten), gebiedsmakelaars, welzijnsorganisaties, bibliotheken, scholen, ondernemersverenigingen en buurtteams. Die samenwerking kan variëren van incidenteel contact tot intensieve samenwerking in projecten of op thema's. Samenwerking is meestal ook afhankelijk van de contactpersonen binnen de organisaties en hoe die personen zich willen verhouden tot bewonersorganisaties.

"Ons stadsdorp heeft een samenwerkings-overeenkomst met een welzijnsorganisatie. De oorspronkelijke gedachte van het stadsdorp was zelfbeheer van een locatie, maar dat was een te grote verantwoordelijkheid, financieel en organisatorisch."

Samenwerking met bewonersorganisaties

Stadsdorpen onderhouden contacten met bewonersorganisaties en buurtcoöperaties en werken soms samen aan projecten die de leefbaarheid in de buurt verbeteren. Stadsdorpen nemen ook vaak deel aan netwerken en overleggen op stads- of wijkniveau, zoals veiligheidsoverleg, leefbaarheidspanels en buurtplatforms.

Samenwerking in wonen en zorg

Stadsdorpen werken soms samen in projecten of programma's voor wonen en zorg. Ze wisselen ook informatie uit en organiseren gezamenlijke activiteiten. Een deel van de stadsdorpen werkt ook samen met zorgorganisaties, zoals verpleeg- en verzorgingshuizen en thuiszorgorganisaties, om activiteiten en ondersteuning te bieden aan kwetsbare groepen, zoals ouderen met dementie.

"Ons stadsdorp kiest ervoor geen formele activiteiten op het gebied van wonen en zorg in gang te zetten. Informeel helpen we elkaar met hand- en spandiensten als het even tegen zit."

Knelpunten

Verschillen in benadering, vooral tussen bewonersinitiatief en professionele partijen, leiden vaak tot fricties en misverstanden. Daarnaast is aansluiting bij gemeentelijk beleid en overheidssystemen voor veel stadsdorpen lastig: de juiste ingang is moeilijk te vinden en bovendien bestaat er weinig overlap tussen de agenda's van bewoners en die van beleidsmakers en uitvoerders. De stadsdorpen geven aan dat ze in de samenwerking uiteenlopende knelpunten ervaren.

"We willen duidelijk maken aan de overheid en maatschappelijke organisaties wat ons stadsdorp wel en niet kan en wil doen. Het stadsdorp wil voorkomen dat de overheid verwacht dat zij allerlei publieke taken gaan uitvoeren. Samenwerking en afstemming met de politiek, om te bespreken wat de overheid kan doen om het stadsdorp te ondersteunen, zonder dat de overheid gaat bepalen wat het stadsdorp doet."

Financiering

Een aantal stadsdorpen geeft aan dat financiële tekorten de uitvoering van plannen en activiteiten belemmeren. Stadsdorpen ervaren vaak moeilijkheden bij het aanvragen van financiële ondersteuning: de bureaucratie wordt als belastend ervaren en stadsdorpen willen niet afhankelijk worden van subsidievoorwaarden.

Gebrek aan locaties

Stadsdorpen ervaren moeite in de samenwerking met welzijnsorganisaties en andere buurtorganisaties bij het verkrijgen van de nodige ruimte om activiteiten en initiatieven te organiseren.

Afname van sociale interactie

In sommige buurten leidt de instroom van nieuwe bewoners tot afname van sociale interactie tussen bewoners. Daardoor komen er minder mensen naar activiteiten en kunnen er minder activiteiten georganiseerd kunnen worden.

"Oudere bewoners kijken onvoldoende naar de toekomst, waardoor de continuïteit een probleem kan worden. Doel van het stadsdorp is daarom niet om activiteiten door te zetten, maar juist om los te komen van het imago van de bejaardensoos door meer samenwerking te zoeken met andere organisaties op het eiland. De verjonging is in ontwikkeling, maar het imago is nog stoffig."

Werving

Ondanks pogingen om bewoners te betrekken, blijft werving van leden en vooral van mensen die taken in het stadsdorp willen uitvoeren een uitdaging. In plaats van samenwerking met buurtorganisaties en welzijnsorganisaties ervaren sommige stadsdorpen concurrentie.

Onderlinge samenwerking

De stadsdorpen hebben wisselende relaties met elkaar en met andere organisaties. Er is sprake van beperkte structurele samenwerking tussen stadsdorpen, hoewel er wel contact is tussen individuele leden en soms advies wordt uitgewisseld. Sommige stadsdorpen hebben goede contacten en wisselen informatie uit, maar missen concrete samenwerking. Er worden wel een paar voorbeelden van samenwerking genoemd:

"Het stadsdorp heeft soms contacten met andere stadsdorpen, maar organiseert vooral activiteiten voor bewoners uit de eigen buurt. Er is ook contact met de bewonersorganisatie, maar dat is meer een belangenvereniging."

Gezamenlijke activiteiten

De belangrijkste vorm van samenwerking zijn de vele informele contacten tussen leden van verschillende stadsdorpen, wat soms leidt tot ad hoc samenwerking en advies. Concrete voorbeelden van directe samenwerking tussen stadsdorpen zijn een gezamenlijke koffie-inloop van twee stadsdorpen en een gezamenlijke nieuwjaarsduik.

Uitwisseling van informatie

Stadsdorpen wisselen soms informatie uit, bijvoorbeeld door elkaars nieuwsbrieven te delen. Sommige stadsdorpen bezoeken elkaars activiteiten om inspiratie op te doen en te leren van elkaars ervaringen. Ondanks al deze onderlinge contacten is er nog weinig sprake van structurele samenwerking tussen stadsdorpen. Er zijn wel voorbeelden van incidentele samenwerking en ondersteuning, zoals bij de oprichting van een stadsdorp.

"Er is weinig onderlinge hulp tussen de stadsdorpen; er is wel contact tussen stadsdorpers onderling. Zo is vanuit ons stadsdorp advies gegeven aan een stadsdorp in een andere buurt in ons stadsdeel, maar dat was op basis van persoonlijk contact."

Samenwerking in het Netwerk

Over het algemeen lijkt er echter meer behoefte te zijn aan gestructureerde samenwerking en uitwisseling tussen de stadsdorpen om expertise en ideeën uit te wisselen. Twaalf stadsdorpen kijken daarvoor naar het Netwerk Amsterdamse Stadsdorpen, al hebben ze daarbij verschillende verwachtingen. Over het algemeen willen stadsdorpen dat het Netwerk een ondersteunende rol speelt, hen faciliteert bij het bereiken van hun doelen en een platform biedt voor informatie-uitwisseling en samenwerking. Acht stadsdorpen deden al mee aan de trainingen die het Netwerk organiseerde. Vier stadsdorpen zijn geïnteresseerd in trainingen en workshops om hun vaardigheden te verbeteren, maar hebben weinig tijd.

Samenwerking

Het Netwerk kan een platform bieden voor het uitwisselen van kennis, ervaringen en best practices tussen stadsdorpen. Het Netwerk kan stadsdorpen helpen bij het opzetten en onderhouden van samenwerkingen met andere stadsdorpen en organisaties.

Vertegenwoordiging

Het Netwerk functioneert verder als een centraal punt en gezicht naar buiten, waardoor stadsdorpen zich vertegenwoordigd voelen.

"Het is fijn dat er een centraal punt en een gezicht naar buiten is; het stadsdorp voelt zich door het Netwerk vertegenwoordigd. Maar het stadsdorp hoeft niet bij alle bijeenkomsten te zijn. Er komt ook weinig uit de appgroep van het Netwerk."

Activiteiten

Stadsdorpen willen graag dat het Netwerk Amsterdamse Stadsdorpen hen faciliteert en ondersteunt bij het organiseren van activiteiten en het bereiken van hun doelen. Drie stadsdorpen verwachten van het Netwerk hulp bij communicatie en PR om de naamsbekendheid te vergroten en nieuwe leden te werven.

8. Conclusies en aanbevelingen

Het kwantitatieve en kwalitatieve deel van het onderzoek geven een duidelijk beeld van wat de stadsdorpen doen en wat ze willen. Het kwalitatieve deel van het onderzoek geeft bovendien inzicht in welke successen en knelpunten stadsdorpen zien in hun activiteiten. Ook is uit de gesprekken duidelijk geworden welke rol stadsdorpen willen en kunnen spelen, welke ambities stadsdorpen hebben en welke ondersteuning ze nodig hebben. Tot slot is duidelijk geworden met wie stadsdorpen samenwerken in de buurt.

Conclusies

Middelen

Drie stadsdorpen zouden ook graag ondersteuning willen bij het vinden van middelen, zoals financiering, huisvesting en vrijwilligers.

"Netwerkbijeenkomsten zijn ook waardevol, maar we hebben praktische ondersteuning nodig bij financiering. Ook hebben we ondersteuning nodig bij zaken als dat buurtplatformrecht."

Stadsdorpen leveren een belangrijke bijdrage aan sociale cohesie

Stadsdorpen organiseren een waaier aan uiteenlopende activiteiten waarmee ze ontmoeting, gemeenschapszin en buurtbetrokkenheid bevorderen. Ze vormen een waardevolle schakel in het sociale weefsel in buurten en wijken.

Zelforganisatie is een kracht en een uitdaging

De autonomie van stadsdorpen maakt ze flexibel en bewonersgericht. Zelfstandigheid zorgt ook voor grote verschillen in structuur en effectiviteit. Soms zorgt het ook voor misverstanden in de samenwerking met professionele partijen.

Er is sprake van groei, maar ook van vergrijzing

De meeste stadsdorpen groeien in deelnemers en activiteiten. Een aantal stadsdorpen kampt met een vergrijzend ledenbestand en heeft moeite om jongere senioren (55 tot 70 jaar) en diverse doelgroepen te bereiken.

Uiteenlopende activiteiten in wonen, zorg en gezondheid

Hoewel zes grotere, gevestigde stadsdorpen ambities hebben om voorzieningen en activiteiten op het gebied van wonen en zorg in de buurt te realiseren, ligt de nadruk van twaalf kleinere stadsdorpen vooral op sociale en culturele activiteiten. Er zijn wel twaalf stadsdorpen waar deelnemers en werkgroepen bewust met gezondheid, onderlinge hulp, wonen en zorg in de buurt bezig zijn.

Behoefte aan ondersteuning zonder verlies van autonomie

Stadsdorpen zoeken middelen, kennis en samenwerking om hun activiteiten te continueren of uit te bouwen, maar hechten tegelijk sterk aan hun autonomie. Daardoor hebben ze soms moeite om ondersteuning te vragen en te krijgen. Waar ondersteuning gewenst is, moet die structureel zijn en met minimale inhoudelijke en financiële verantwoordingsplicht.

Communicatie is een cruciale voorwaarde

Effectieve communicatie is een belangrijke randvoorwaarde voor het functioneren van stadsdorpen, maar wordt door zestien stadsdorpen genoemd als knelpunt. Stadsdorpen zetten digitale communicatie nog beperkt in. Stadsdorpen hebben wel een website en een maandelijks e-mailnieuwsbrief, maar gebruiken beperkt sociale media. Sommige stadsdorpen gebruiken ook weinig fysieke communicatie, zoals flyers en posters. Weinig stadsdorpen kondigen hun activiteiten aan met een mailtje of via Whatsapp.

Huisvesting is vaak een knelpunt

Slechts drie stadsdorpen hebben de beschikking over een eigen ruimte, vijftien stadsdorpen hebben een ruimte die ze mede gebruiken. De overige stadsdorpen hebben vaak moeite om een goede ruimte te vinden voor ontmoeting en activiteiten. Een vaste ruimte draagt bij aan herkenbaarheid en continuïteit van de organisatie.

Samenwerking is wisselend en soms moeizaam

Zowel de samenwerking met externe partners in de buurt als onderlinge verbinding tussen stadsdorpen is beperkt en bij vlaggen moeizaam. Veel stadsdorpen hebben wel goed contact met professionals in beleid en uitvoering, maar die contacten zijn vaak persoonsgebonden en afhankelijk van de belangstelling voor bewoners en hun organisaties.

Reflectie van de onderzoekers

De onderzoekers krijgen uit de tweeëntwintig gesprekken met stadsdorpers een gevarieerd beeld. De stadsdorpen zijn niet identiek in opzet, organisatie, functioneren en activiteiten. Toch hebben veel stadsdorpen dezelfde bedoeling. Vrijwel alle stadsdorpen werken aan gemeenschapsvorming. In elk stadsdorp organiseren actieve bewoners activiteiten. Elk stadsdorp, groot of klein, heeft een netwerk in de buurt of wijk. Dat wordt herkend door de bewoners die het stadsdorp kennen, maar ook door bewonersorganisaties, maatschappelijke organisaties en de gemeente.

Maatschappelijke organisaties en de gemeente hebben belang bij de ontwikkeling van leefbare en zorgzame buurten. De meeste stadsdorpen dragen daaraan al bij, bedoeld of onbedoeld. Dankzij de initiatieven van stadsdorpen en andere buurtorganisaties kunnen de bewoners in de wijk of buurt hun woonomgeving veel beter inrichten naar hun gezamenlijke behoeften en eisen.

Stadsdorpen die willen bijdragen aan een leefbare en zorgzame buurt, moeten daarbij ondersteund worden door de gemeente en hun maatschappelijke partners in de wijk of buurt, zonder verlies van autonomie. Allereerst moeten ze, als ze dat willen, middelen krijgen voor hun basisbehoeften: ontmoetingsruimte en bijdragen voor de organisatie, activiteiten en initiatieven.

Daarnaast moet de verdere ontwikkeling van zorgzame buurten door de gemeente en maatschappelijke organisaties verwelkomd en ondersteund worden met bijdragen aan modern nabuurschap, inrichting van de openbare ruimte, bouw en renovatie van betaalbare woningen, woningruil en woningtoewijzing, geclusterd wonen in bestaande complexen, tijdelijk verblijf en voldoende voorzieningen in de buurt.

Aanbevelingen van de onderzoekers

● *Investeer in verjonging en inclusiviteit*

Ontwikkel strategieën om jongere en meer diverse bewoners actief te betrekken, bijvoorbeeld door samen te werken met scholen, jongerenorganisaties of via social media campagnes. Vraag jongeren en middengroepen om specifieke activiteiten te organiseren gericht op hun leeftijdgenoten en maak daarvoor tijd vrij in de avonden en weekenden. Waardeer de inzet van buurtbewoners die weinig tijd hebben en vraag ondersteuning van buurtorganisaties, ondernemers en de gemeente bij het benaderen en activeren van buurtbewoners.

● *Neem kennis van de ideeën van bewoners*

Onderzoek of vraag regelmatig aan stadsdorpen en hun netwerk wat buurtbewoners missen en wat ze willen en kunnen bijdragen. Dit vergroot je bereik en geeft de activiteiten binnen het stadsdorp relevantie en draagvlak: je betreft meer deelnemers bij je activiteiten en je activeert bewoners die al deelnemen om zelf meer initiatieven te nemen.

● *Vraag laagdrempelige en structurele ondersteuning*

Vraag ondersteuning aan de overheid of in je eigen netwerk, bijvoorbeeld vanuit een helpdesk, het trainingsaanbod of adviseurs. Vraag bij de gemeente om ondersteuning en subsidies en bijdragen die makkelijk te verantwoorden zijn. Dat is mogelijk zonder zelfstandigheid in te leveren. Ondersteuning met middelen moet je wel verantwoorden, maar je hoeft niet te voldoen aan alle wensen en eisen van de gemeente of buurtorganisaties in je buurt.

● *Stimuleer kennisdeling en onderlinge samenwerking*

Richt rond specifieke thema's die de stadsdorpen aangaan samen een platform of netwerk op voor de uitwisseling van goede praktijken, materialen en ervaringen, zoals de Kenniskring Wonen en Zorg. Dit versterkt de onderlinge verbinding en vernieuwing van de stadsdorpen. Bovendien sta je gezamenlijk sterker als je hulp of ondersteuning van lokale organisaties of de gemeente vraagt.

● *Zoek ruimte voor ontmoeting in de buurt*

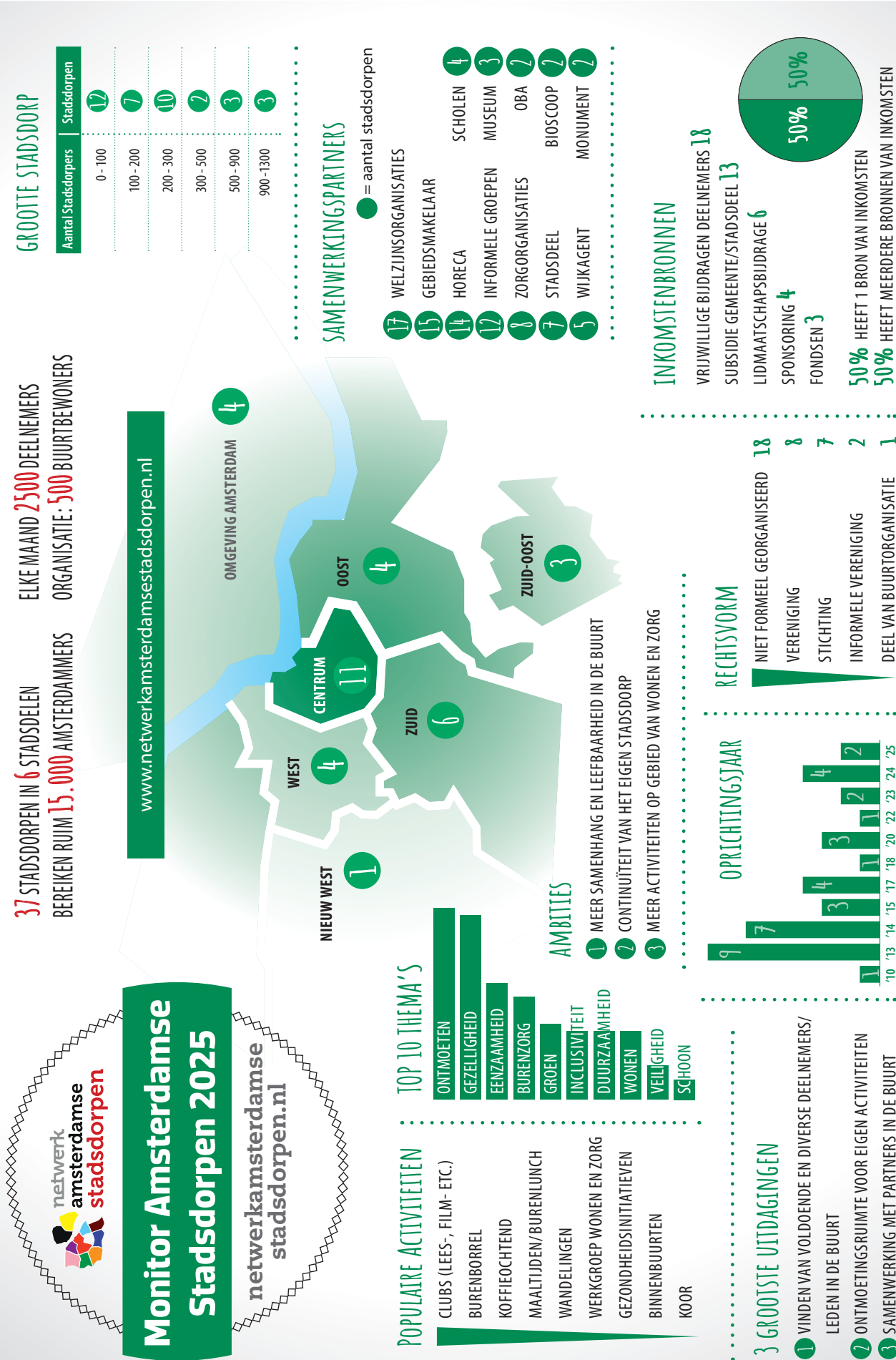
Vraag bij de gemeente naar gratis huisvesting van stadsdorpen of naar een structurele vergoeding voor huisvesting. Zoek met corporaties en welzijnsorganisaties naar geschikte (gedeelde) locaties voor activiteiten.

● *Versterk de samenwerking in de buurt*

Vraag om vaste, stabiele aanspreekpunten bij de gemeente, welzijnsorganisaties, zorgorganisaties en corporaties om de samenwerking te verbeteren.

● *Vergroot de zichtbaarheid in de buurt*

Investeer in ondersteuning van de communicatie en communicatiemiddelen, zodat elk stadsdorp afzonderlijk en de stadsdorpen gezamenlijk het bereik vergroot, beter zichtbaar wordt in de buurt en de stad voor bewoners en voor samenwerkingspartners.

Bijlage II Deelnemerslijst

1. Stadsdorp Goud
2. Roze Stadsdorp
3. Stadsdorp Westerpark
4. Stadsdorp Zuid
5. Stadsdorp de Pijp
6. Stadsdorp OnsAmstelkwartier
7. Stadsdorp Centrum Oost
8. Beter een goede buurt (Hoofddorppleinbuurt)
9. Buurtdorp Ouderkerk
10. Stadsdorp Geerdinkhof
11. Stadsdorp Gracht en straatjes
12. Stadsdorp Vondeldorp
13. Stadsdorp Postjesbuurt
14. Stadsdorp Vondel Helmers
15. Stadsdorp Noord Jordaan
16. Stadsdorp Buurt 7
17. Stadsdorp Elsrijk
18. Stadsdorp KNSM
19. Stadsdorp Slotervaart Noord
20. IJburgDoeJeMee
21. Stadsdorp Wetering+
22. Stadsdorp Rivierenbuurt
23. Bewonersorganisatie Wallenbuurt

Bijlage III Gesprek met de Kenniskring Zorg en Wonen

Bijlage 2 bevat de samenvatting van het gesprek dat de onderzoekers hadden met de Kenniskring Zorg en Wonen. De samenvatting is op onze website te vinden:

Het Netwerk Amsterdamse Stadsdorpen is een informeel netwerk van stadsdorpen in Amsterdam en omstreken. Wij geloven dat Amsterdam en omgeving een mooiere regio wordt als mensen zich met elkaar verbonden voelen. Naast vrijheid zoeken veel mensen die hier wonen ook juist naar verbinding. Stadsdorpen bieden een unieke kans om mensen bij elkaar te brengen en daarmee meer nabuurschap te creëren.

Stadsdorpen werken samen aan nabuurschap in de stad

www.netwerkamsterdamsestadsdorpen.nl

info@netwerkamsterdamsestadsdorpen.nl